

The Kemalists' Conquest of Smyrna September 1922

*Targeting the Armenians First and
Putting the Blame On Them*

*Ստամբուլի 1922ի
Զննչնիոյ քննարկան
գրաւունը՝*

*Հայերը առաջին թիրախ
դարձնել եւ միեւնոյն
ժամանակ զիրենք
պարսաւել*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

HERVÉ GEORGELIN

Հերվե Ժորժելին

PhD in History and Civilisations

Assistant Professor

National and Capodistrian University of Athens

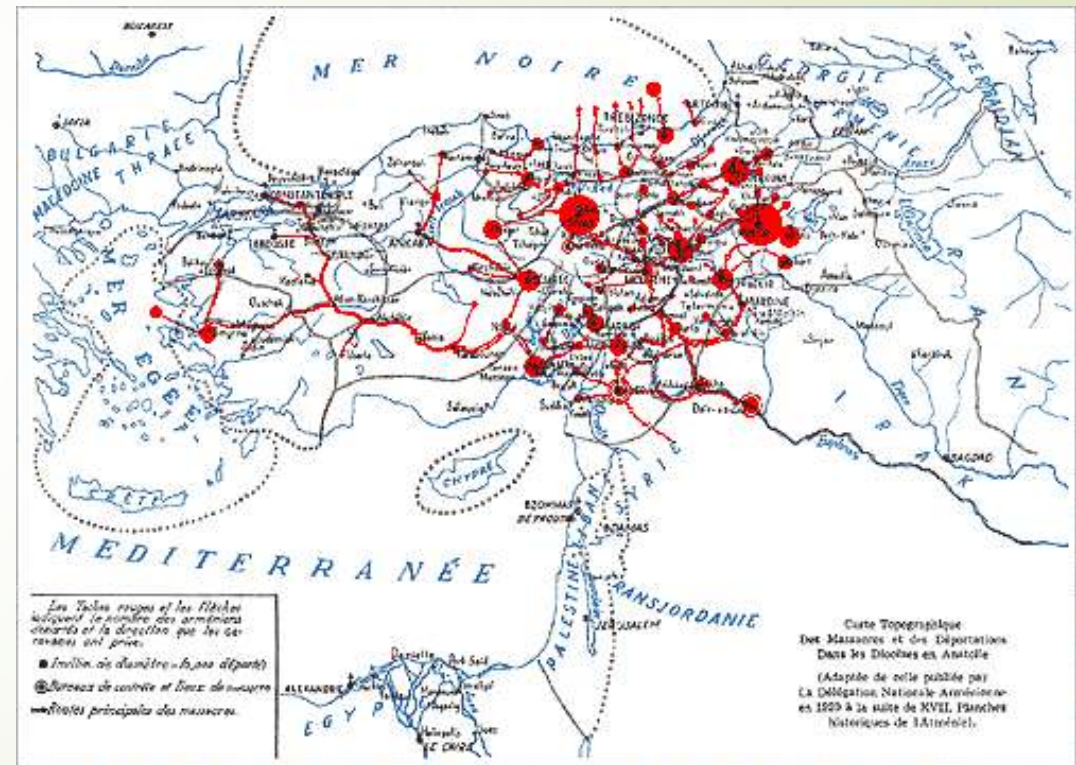
Department of Turkish Studies and Contemporary

Asian Studies

hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Հայկական Չմիւռնիա՝ 1915ին ցեղասպանութեան երկու քացառութիւններէն մէկը: Armenian Smyrna: one of the two exceptions of the 1915- Genocide.

- Source: http://www.genocide-museum.am/eng/mapping_armenian_genocide.php
- *Constantinople Remained an Organized Community With Most Members Untouched – But the Local Elite, Young Male Conscripts, But the Armenian Patriarchate and Patriarch.*
- *Smyrna Remained Untouched – But Its Surroundings: Magnesia, But Young Male Conscripts ...*
- *And At a Cost: Gifts to Rahmi Bey, the Salonician Vali (zealous Member of the CUP)*

September 1922: A City Full of Refugees → 500 000 In the City (300 000 In Peace Time).

Christians – Not Only – Would Evacuate Their Places in the Hinterland When The Hellenic Army Retreated. Provoking **Dismay** in Smyrna Because People Were not Informed: Press Censorship.

Մեպտեմբեր 1922ին՝
Փախստականներով լեցուն քաղաք
մը → ժողովուրդին թիւը **500 000**
հոգի կը հասնի: (Մինչ
խաղաղութեան ատեն 300 000 էին)

Յունական բանակին նահանջած
ատեն **քրիստոնեաները** – ոչ միայն -
ներքին քաղաքները,
գիւղաքաղաքները եւ գիւղերը կը
պարպէին: Չմիւռնիոյ ժողովուրդը
տեղեակ չէր քանի որ Մամուլը կը
գրաքննուէր: **Խուճապ:**

*Մեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին թիրախ դարձնել ու զիրենք պարսաւել - Հերվէ ժորժլէն, Պատմիւթեան Տրր. – Աթէնքի Համալսարան
Երևան, 14-15 Մեպտեմբեր 2022 - hgeorgelin@turkmas.uoa.gr*

*Greek soldiers retreat during the last stages of the Asia Minor Campaign,
August-September 1922 Agence Meurisse, circa 7 September 1922,
Bibliothèque Nationale de France – Փոքր Ասիոյ Մարտին վերջին փուլը:
Յոյն զինուորներուն նահանջը – Ֆրանսայի Ազգային Գրադարան –
Մամուլի Լուսանկար – Մօտաւորապէս 7 Մեպտեմբեր 1922:*

Ο Στρατηγός Τορκόμ (1878-1953).

Զորավար Թորգոմ (1878-1953).

Armenians as Active Supporters of the Greek Administration → **Armenians' Agency**

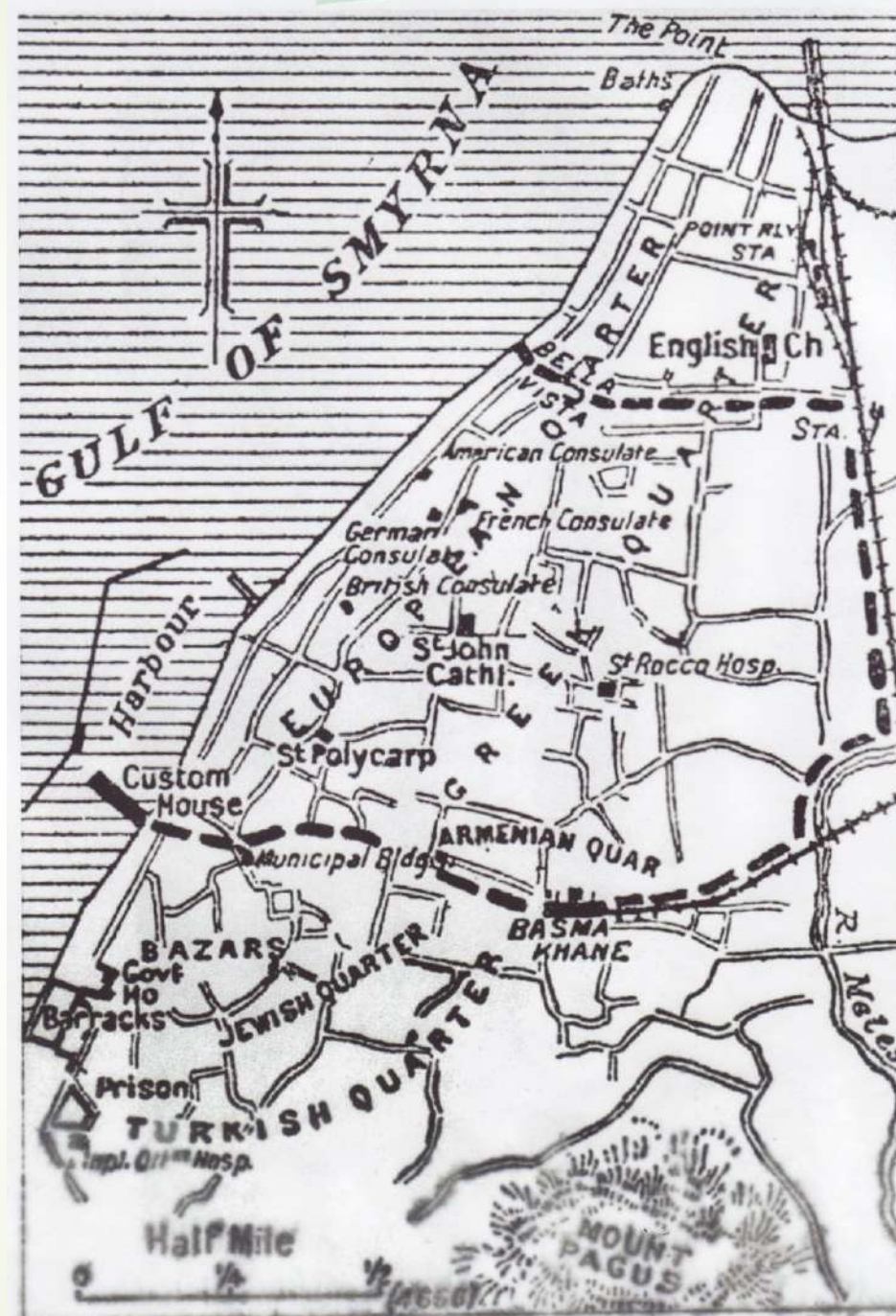
Հայերը իբր յունական ինամակալութեան գործօն զօրավիզներ

- There Were Signs Of a **Desired Political Rapprochement** Between the Two Christian Groups: In the Press of Both Populations. **It Was A Novelty. Nothing the Like In Ottoman Social Life.**
- There Was an **Armenian Legion** Organised In the Service Of the Hellenic Army: General Torkom (1878-1953).
- → *The Folios About Torkom's Legion Have Disappeared From The Archives of the Nubarian Library In Paris, That Is From **Դիւանատուն Ազգային Պատմիրականութիւն, Իզմիրի Աղէտը, տեղեկագիրք**, 23 Սեպտեմբեր 1922 - Bnu.IV.45.3(1). I Suspect Torkom's Style of Warfare Was **Not Lenient.***
- → **But What Did the Local Armenians Really Think or Want To Do?**
- Depending On the Ideological Profile Of the Family. *Were People Prone To Fighting, Especially Far Away From Any Armenian Soil?*

Սեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին թիրախ դարձնել ու զիրենք պարսաւել - Հերվէ Ժորժլէն, Պատմութեան Տրր. – Աթէնքի Համալսարան - Երեւան, 14-15 Սեպտեմբեր 2022 - hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Destruction Of Christian Smyrna Քրիստոնեայ Զմիւռնիոյ ւաւերոււնք

- **Targeting Of Armenians First.** Episode of the Siege of Saint Sdepanos /Սուրբ Ստեփաննոս
- **General Violence** Against Armenians and Greeks (Both Ottoman Subjects and Greek Citizens)
- **Looting, Rapes, Killings, Major Arson + Valid Men Remained As Prisoners,** → Reconstruction Of the Destructed Areas and Weakening Defeated Greece: Unable to Keep Eastern Thrace and To Accommodate the Expulsees and Refugees.
- **New Voices** – Even in Greece: In Order to Combat Greek Provincialism and Bellicism Some Are Ready To **Distort Facts:**
- For Instance: Μαρία Ρεπούση: «Στις 27 Αυγούστου 1922 ο τουρκικός στρατός μπαίνει στη Σμύρνη. Χιλιάδες Έλληνες *συνωστίζονται* στο λιμάνι προσπαθώντας να μουν στα πλοία και να φύγουν για την Ελλάδα». / **Maria Repoussi: « On 27 August 1922 [Julian calendar], the Turkish Army entered Smyrna. Thousands of Hellenes crowded the port in order to embark on ships and leave for Greece.»**

Sources

6

Աղբիւրներ

*A **Profusion** of Unrelated Sources For Historians To Cross – Focus On the Armenian Side*

Իրարմէ Անկախ Վկայաթուղթերու **Առատութիւն** – Հայկական կողմին վրայ
կեդրոնացումը

Սեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին թիրախ դարձնել ու զիրենք պարսաւել - Հերվէ Ժորժլէն, Պատմութեան Տրր. – Աթէնքի
Համալսարան - Երեւան, 14-15 Սեպտեմբեր 2022 - hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Անհատներու վկայութիւնները

Individual Testimonies

- Հայ տեղացիներ
- Հայ եւ օտար լրագրողներ
- Անշուշտ յունարէն վկայութիւններ շատ քիչ են → + Հայաստանի մէջ **Վերծինէ Սվազլեանի** արժեքիւոր Երկր Բանաւոր Պատմութեան Մասին
 - Smyrna's Armenian Inhabitants
 - Armenian and Foreign Journalists
 - Obviously Testimonies in Greek Are More Numerous : Publications, Unpublished Reports: **Centre For Asia Minor Studies.**

Անժել Քուրթեան Angèle Kourtian (1912-198x)

- **Պրուսացի** Աղջիկ որ Իբր Չաւակ Իր Մօրը եւ Քոյրերուն հետ **Աֆիօն Գարահիսարի** մէջ վերապրեցաւ:
- **Deportation from Broussa/Bursa to Kütahya by cart – Spoliation : Summer 1915 – Father Killed Out Of Broussa.** *Հայրը անմիջապէս կը սպանուի:*
- **Deportation** from Kütahya to the Outskirts of Afyon-Karahissar by **Train**, Autumn 1915: Mother and Three Daughters
- **Survival in Afyon-Karahissar until 1920** : 1st Conquest by the Greek Army
- First Greek Retreat : **Evacuation** from Afyon-Karahissar to Uşak by Cart. **New Losses**
- **Evacuation** from Uşak to Magnesia/Manisa by Train: Arrival in Smyrna/**Չմիւռնիս** by Train.

Survival in Smyrna until September 1922, Hardly Two Years.

→ *Three Times Dispossessed Refugees.*

→ *Երեք անգամ ընտանիքը իր ունեցածը կը կորսնցնէ:*

- Her **Booknotes** Were Published n 1980.
- Իր **Տեսրակները** 1980ին լոյս տեսան:

Սեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին թիրախ դարձնել ու զիրենք պարսաւել - Հերվէ Ժորժըլէն, Պատմութեան Տրր. – Աթէնքի Համալսարան - Երեւան, 14-15 Սեպտեմբեր 2022 – hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Չօրավար Թորկոմ Եւ Չմիւնիւր Հայերը

9

General Torkom and Smyrna Armenians

« Don't be afraid, Mummy, even if the Greeks were to leave, the Turks are not many. We will succeed like before. Our bishop told us that Torkom is gathering voluntaries. Many have joined. They will go and make the Turks busy so that the Hellenic Army may leave, with our army corps, without losses. They will stop the Turk with other battalions, far away from the route taken by the Army in order to leave. / A week went by. Smyrna filled up. Our building filled up with exhausted and terrified people. The roads for the inland were closed. Only the Army could embark on boats. But if you could overpay, you could find a way. [...]»

Անժել Գուրթեան
Angèle Kourtian (1912-198x)

Սեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին թիրախ դարձնելու ու գիրեւք պարսաւելի - Հերիւլ ժորժիւնի,
Պատմիւթեան Տրք. - Աթէնքի Համալսարան - Երեւան, 14-15 Սեպտեմբեր 2022
hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

δια και φεύγανε. Ի մամά μου, τρομοκρατημένη, λέει στο γαμπρό μας:

— Παιδί μου, να φύγουμε.
— Μά γιατί να φύγουμε.
— Δε βλέπετε; "Όλοι φεύγουν.
— Μή φοβάστε, μαμά, Τούρκος δεν μπορεί να ξαναπατήσει το πόδι του στη Σμύρνη. Έχω και νέα να σας πω. Ένας καταστηματαρχής, που του έδιναν παπούτσι του εργαστηρίου μου, φεύγει και πουλούσε το σπίτι του και το μαγαζί. Λοιπόν μου το πρότεινε, αφού ήθελα σπίτι, και το πήρα σε πολύ καλή τιμή. «Όσα έχεις», μου είπε, «τά υπόλοιπα τα θρίσκουμε». Είναι διώροφο, άνετο...

Ի մամά μου էրմեյնե մե՛ տ՛տիմա անօւիչտ՛.

— Ի՛տան մեղա՛ղի տրե՛լա նա՛ կանօւն անօրօք. Դ՛նտի նա՛ քարօն տա՛ օրա՛ւա սօս Լօփտա՛ նա՛ քարօն, նա՛ սօթօւն, տա՛ Է՛ծօսօս անտօսօսօս, քօս սան էմքօրօս քօս Էմնա, սե՛ ցե՛լասօ;

— Ե՛ցօ մա՛մա՛ կա՛թիսա կա՛լ տա՛ Լօցարիասա. Օ՛տօ տրիօն քրօնօն Էնօւնիկա՛ ճեն Էմնա. Թա՛ Էսօսչա՛սօսսոն տա՛ քրա՛ցիմա.

— Մա՛ ճե՛ Գլե՛քօս տի՛ն կա՛տա՛ստասի; Դի՛ Թա՛ Էսօսչա՛սօսսոն; "Օսօ քա՛նօ կա՛լ քօսնտօնօսսոն.

— Մի՛ քօ՛ճաստօ, մա՛մա, կա՛լ նա՛ քարօն օ՛ Էլլիցնօք, օ՛ Թօրքօք ճեն Էմնա քօլլօ. Թա՛ տա՛ կա՛տաքօրօսսօս օքօս քրօտա. Օ՛ ճօսքօտից մա՛ք միլիցօ օ՛ Թօրքօմա՛ մա՛քօւնօ Էթօլօնտօք. Ե՛լլօսն մա՛քօւնտօ քօլլօ. Թա՛ քա՛նօ նա՛ անքա՛սչօլիցօսսոն տօս Թօրքօքս, ցա՛ նա՛ մքօրօքօս օ՛ Էլլիցնիկօք ստրա՛տօք նա՛ քարօն, ճի՛քօս քօլլօք անքօլօւօնօք. Թա՛ ստա՛մա՛տիցօսսոն տօն Թօրքօք, մե՛ անլա՛ սօսօմա՛տա, մա՛քրիկա՛ անօ տօս քրօմօսս քօս քօրնա՛ն օ՛ ստրա՛տօք ցա՛ նա՛ քարօն.

Քերասօ մա՛ ճօսմա՛ճա. Գեմիսօ Է Սմօրնօ. Դ՛ քիրօս մա՛ք ցեմիսօ քա՛լի կօսմօ տա՛լա՛լքօրօ կա՛լ տրօմա՛ցիմօ. Օ՛ ճրօմօ ցա՛լ տօ Էքօտօրիկօ Էիցանօ կլօնօ. Մօնա՛չա՛ ստրա՛տօ Էքա՛րնան տա՛ կա՛րա՛ճիա. Դ՛լլա՛, անմօսչօքօլիցօնօք, Էթրիսօք տրօքօ. Էիլօ քա՛լի Է մա՛մա՛ մօ:

— Քանտրօւնտօւնտօ կա՛լ քարօն, Էսօնօ քօս ճա՛տրօքօնտօ քի՛ս քօլլօ կինճօնօ.

— Քօս նա՛ ճրօնօ Էլսա՛տիցիօ; տօրա՛ ճլօ Թե՛լօսն նա՛ քարօն.

— Ե՛ցօ Թա՛ քա՛ս նա՛ կա՛տա՛քա՛քօ. Թա՛ քրօնտիսօ նա՛ ստօւլա՛ Էսօ՛ճա. Մա՛ քարօն կա՛լ տի՛ մա՛նա՛ մօս մա՛քի, նա՛ քա՛տօ ստի՛ն Էլլա՛ճա. Դ՛ն ցիցօ Էքրօմա՛ կի Էցօ անքօտօրա.

Armenian-Greek Collaboration Probably Had a Cost.

10

**Հայ-յունական գործակցութեան
հաւանարար գինն ըր վճարել պէտք
էր:**

« They hate us because we helped the Greeks.
Whom would we help? Those who chased,
slaughtered and deported us? Who took
Armenia from us? With which sacrifices did
we keep a small piece, a fifth. They took
possession of all the rest. Could these ever be
forgotten? »

«Մեզ կ'ստեճն որոյնքանեւ յոյններուն
օգնեցինք: Որո՞նք պիտի օգնէինք: Մեզ
հեղածողները, ջարդողները, եւ
ստեղծահանողները: Ո՞վ մեզմէ Հայաստանը
խլեց: Ո՞ր գողցողութիւններով պզտիկ կտոր
մը պահեցինք: Մէկ հիւզերորդ հատի:
Մնացածը սինքը գրաւեցին: Այս սմբոցը
կը մոռցուի՞:»

— Γιατί μιλούσατε έλληνικά που δέν τὰ ξέραµε έµείς;
— Γιατί κυνηγοῦσαν πιά πολὺ τοὺς Ἀρµεναίους. Ὅταν
ἄκουγαν ἀρµένικα ἀµέσως τοὺς τσάκωναν. Εἶχαν λυσσάξει,
βλέπεις, που στείλαµε τὰ παιδιὰ µας ἀντάρτες καὶ τοὺς κάνα-
νε μεγάλες ζημιές. Ἐφτά χρόνια τώρα οἱ Ἀρµεναῖοι που ἐπέ-
ζησαν, τραβιοῦνται στὰ βουνά, φυγόδικοι ἀπὸ τὴ σφαγὴ τοῦ
’15. Μᾶς µισοῦν γιατί βοηθᾶµε τοὺς Ἕλληνες. Ποιούς θὰ
βοηθοῦσαµε; Αὐτούς, που µᾶς κυνηγᾶνε µὲ σφαγές καὶ ἐξο-
ρίες; Πού µᾶς πῆραν τὴν Ἀρµενία; Μὲ τί θυσίες κρατήσαµε
ἓνα κομματάκι, τὸ ἐν πέµπτο. Ὅλα τ’ ἄλλα τὰ κατακρατοῦν.
Ξεχνιοῦνται ποτὲ αὐτά;

Ἐφυγε ἡ παπαδιά, ἡ καηµένη. Τί ὀμορφη κοπέλα που
ἦτανε, µὲ κάτι μεγάλα µάτια, κατάµαυρα!...

— Ἐλάτε νὰ ξαπλώσουµε, εἶπε ἡ µαµά, καὶ µὲ τρόπο νὰ
θγάλω ἀπὸ τὴ ζώνη καµιά λίρα, νὰ πάρουµε κάτι νὰ φᾶµε,
νὰ πάρω καὶ καµιά κουβέρτα γιατί κάνει κρύο τὸ βράδυ.

— Μαµά, πάρε πιά τὴ ζώνη, δέν μπορῶ.

— Ἀργότερα, νὰ τὴ μακρύνω λίγο. Ἐμένα δὲ µοῦ κάνει,
που νὰ τὴ θάλουµε; Πᾶµε ὅµως πρῶτα στὸ λιµάνι, βλέπω ἔρ-
χεται ἄλλο καράδι.

Πήγαµε, ἀλλὰ τίποτα. Εἶχα κουραστεῖ πιά. Πεινοῦσα,
ξυνόµουν, πονοῦσε καὶ μιὰ πληγὴ στὸ χέρι µου. Οἱ γάζες εἴ-
χανε γίνει κατάµαυρες.

232

Տօբթ. Կարապետ Խաչերեան Dr. Garabed Khatchérian

Interestingly, Former Ottoman Military Physician, from Bahçeli / Պարսիզակ. Lost His Family In Bahçeli.
→ Is Rebuilding His Life As a Medical Doctor in Smyrna. / Has No Interest In Further Destructions Or Hostilities. / Is Able To Communicate With Turks, Armenians, French Speakers Of All Conditions.

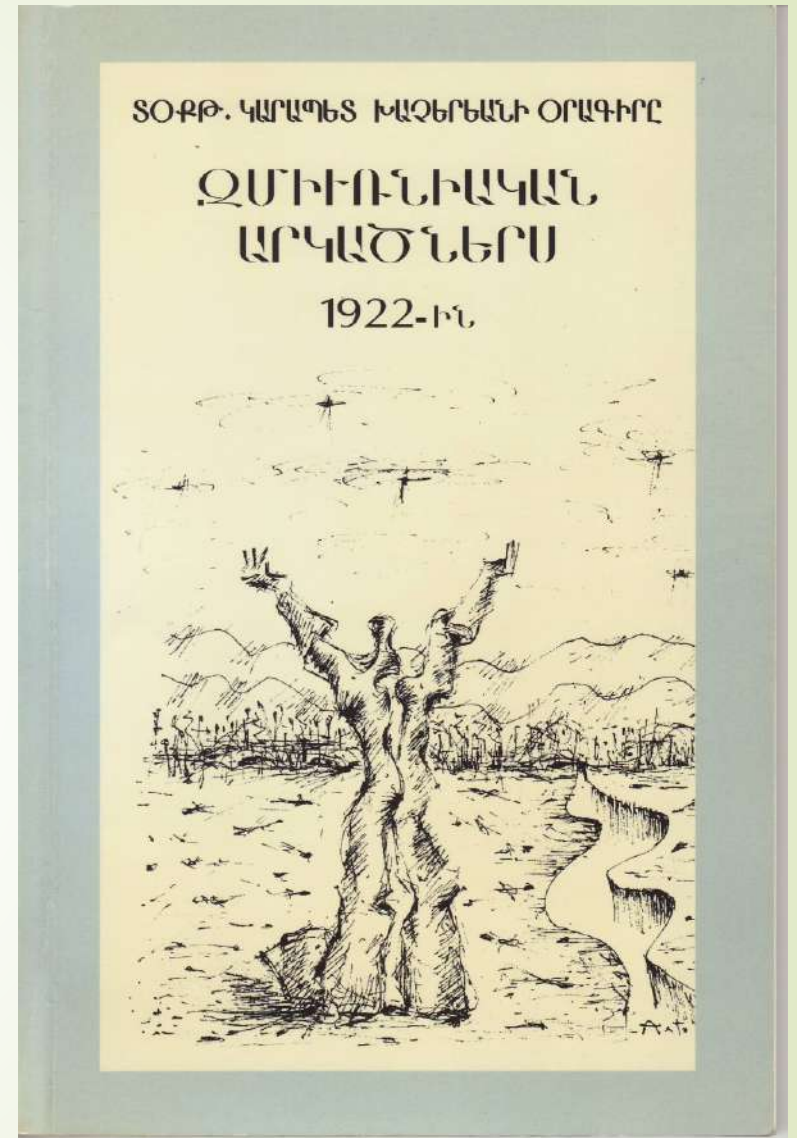
Էջ 13՝

“Բովլէս անցնող տեղացի Թուրքերն ու զինուորները **զիս թուրք կը կարծեն** կերպարանքիս նայելով:”

Էջ 14՝

«**Հայնոցին վիճակը տեսնելէն վերջը** միայն վերահասու եղայ թէ Թուրքը միշտ նոյն ջարդարար ու կողոպտիչ տարրն է, ըրրայ Արսլանիոյ, Մակեդոնիոյ կամ Թրակիոյ մէջ, ըրրայ Արապիս, Սուրիս, կամ Հայաստան: Թուրքը նոյն արիւնհարքու գազանն է իրթիհատական կան իրթիաֆական, համիտական կամ քէմալական դիմակի տակ, թուրքը նոյն գիշատիչ բորենին է Թուրք Ասիոյ ներքին գաղտնէրուն խորերը եւ կամ Պոլսոյ ու Իզմիրի պէս եւրոպականացած քաղաքներում մէջ:»

→ **No Politically Correct Text, Obviously. But Illustrates the Shock To Which This Man Was Exposed.**

Անծանոթներ Unknown Individuals

Both Testimonies Minutely Describe the Way Turkish Soldiers Targeted the Armenian Population First.

Both Testimonies Carefully Describe How Arsonists Used Petroleum To Ignite the Arson – Despite the Mineral Appearance Of Smyrna, Wood Was a Major Construction Material: It Gives Elasticity To Buildings In a Earthquake-Striken Area.

Armenian Sources Do Coincide With Greek Sources, If Not Then Only In Some Minor Details: Times, Colours, Street Names...

Two Unpublished Eyewitness Accounts of the Holocaust of Smyrna, September 1922

HOVAKIM UREGIAN and
KRIKOR BAGHDJIAN

NOTE: In September, 1922 with the collapse of the Greek Army at the second Battle of the Sakaria, the **insurgent** forces of Mustafa Kemal Pasha entered the great **cosmopolitan** city of Smyrna, on the western coastline of Asia Minor. **atrocities** committed on the Greek and Armenian populations of the enclave were accompanied by a **massive fire** that ruined **most especially** the Christian quarters of the city. At the same time, tragic scenes ensued as the terrified Christian population of Smyrna attempted to board Allied and other craft in port waters for deliverance from the animal wrath of the Kemalist soldiery. Here, two Armenian eyewitnesses and survivors of the Smyrna massacre and holocaust tell their stories, as translated by **G. Armen**, an urban researcher and designer, of Ottawa, Canada. He says, "Both **Hovakim Uregian** and **Krikor Baghdjian** have now passed away. Uregian died in 1964, victim of a tragic near-accident. He had apparently saved himself from being run over by a truck at a pedestrian crossing but he died within a few days of internal injuries. Krikor Baghdjian died at the age of 78, in 1982. Their memories are dearly held by an Armenian family formed by the marriage of Hovakim's elder son and Krikor's elder daughter, now living with their three children in Canada. The names of their children: Marie, Haig and Krikor. . . ."

I. SMYRNA DIARY, 1922
Memories of an Armenian eyewitness
HOVAKIM UREGIAN
TRANSLATOR'S INTRODUCTION

The events described in these memoirs happened some sixty years ago, in September 1922, in what is now Izmir (Smyrna), Turkey. The writer, HOVAKIM UREGIAN was born in 1900 and he was an **orphaned survivor** of the Armenian massacres of 1915, while he was **on his way** from Cilicia, in Southern Turkey, to the **United States**, where relatives were expecting him.

When he stopped temporarily at Izmir, the city was known as Smyrna and it was occupied by Greek forces under a mandate granted by the victorious Allied Powers Britain, France, and Italy. By reason of rivalries between them, these Powers could not agree on peace terms with Turkey which, as an ally of Germany and Austria, had been defeated in World War I. Exploiting the rivalries and indecision of the Allied Powers, Mustapha Kemal, the Turkish hero of the Gallipoli campaign in 1915, had rebelled against the legitimate government of Turkey. Advancing westwards, he made a pact with France and obtained the entire territory of Cilicia in exchange for some commercial privileges and monopolies. These memoirs begin at a time when Kemal was rapidly advancing on the Greeks and Smyrna.

G. ARMEN

A Corpus of Individual Testimonies In **Armenian Too** → Mostly Unknown In Greece, And Deliberately Ignored By Most Turkish / Turcophile Historians

Հայերենով Ալ Ամբողջ Անհատական Վկայութիւններու Ժողովածու մը գոյութիւն ունի:

→ Այս աղբիւղները յաճախ Յունաստանի մէջ անծանօթ կը մնան, եւ Թուրք կամ թրքասեր պատմաբաններուն կողմէ դիտմամբ նկատի առնուած չեն:

Why Does it Matter?
→ Because While Unrelated, They Are Consistant Between Themselves. **The Fire Was Set By the Turkish Conquerors.**

Ինչո՞ւ կարեւոր է: → Որովիտտել հակառակ որ իրարու հետ կապ չունեն, ներդաշնակ են: **Հրդեհը թրքական զօրքին գործն էր:**

Ernest Hemingway, *On the Quai at Smyrna* 1930

▶ Էրնեսթ Հեմինգուեյ՝ *Չմիռննիոյ քարափին վրայ*, 1930

▶ “... *It’s impossible to convince them to give the death children back. About 6 days they kept death children and didn’t give them. We couldn’t do anything. We had to snatch them from Turks... All of them were on the cliff, and the scene was not like an earthquake or something like that, it was something else, they could never understand Turks. They could never know what was going to do the old Turk...*

... I can’t forget the port of Smyrna. The waters of Smyrna were full of everything. It was the first time in my life, that in the night I had nightmares. Maternity women weren’t as terrible, as those whose children were death. With them it was easier. It was astonishing that few people died”.

▶ <http://www.genocide-museum.am/eng/30.09.2017-Smyrna-Ernest.php>

Հրանդ Մամուրեան, Արեւ, Աղեքսանդրիա, Եգիպտոս

- ▶ Hrant Mamourian, Արեւ [*Arev*] / Sun, Alexandria, Egypt, September 1922.
- ▶ « *The Christian element must be removed from Turkish lands and to this end do lead looting, massacre and all possible means, that is removing Christians and as far as possible exterminating them.* »
- ▶ The Mamourians were at the head of *Oriental Press* / **Արեւելեան Մամուլ** [Arevelean Mamoul]. Moderate Ottoman Armenians Until 1915. Escaping the Turkish Invadors and Being Able to Lay A Testimony Was Crucial For Politicians, had they been interested then, and Contemporary Historians.

Դիւանագիտական Փաստաթուղթեր

Diplomatic Documents

- Չանագան երկիրներէն
- Իրարմէ անկախ / անկապ
- Մօտաւորապէս Նոյն տարբերութիւնները Պոլսոյ դեսպանատուներուն եւ Չմիւռնիոյ հիւպատոսարաններուն միջեւ

Many Different Sources Available: Foreign Office, Quai d'Orsay, US General Consul's Book, George Horton's *The Blight Of Asia*

Unrelated Between Them: Secrecy of Diplomatic Correspondence, Though Diplomats in Smyrna Were a Friendly Social Circle

In Every Case: While Commissioners in Constantinople Favoured a Kemalist Victory At Any Cost, Local Consuls Reported Unflattering Details

British Diplomatic Documents – Բրիտանական Դիվանագիտական Փաստաթուղթեր

FO . 371 / 7880

- **British High Commission – Constantinople** To : The Right Honourable **The Earl of Balfour**, KG, OM, etc., etc., etc. Acting Principal Secretary of State for Foreign Affairs - **3rd July 1922** N° 599 (4281/49/22) - Secret
- My Lord,
- In his despatch N° 85 of May 1-th (copy of which Sir Horace Rumbold had the honour to transmit to Your Lordship in his despatch N° 471 of may 23) Sir Harry Lamb mentioned the co-operation of **General Turcom** and **Armenians** under his orders with the **Smyrna** National Defence movement.
- 2. I have since learned from a very secret but reliable source that the formation of something in the nature of an **Armenian** legion under **General Turcom's** command is being encouraged by the **Greek** Military Authorities in **Smyrna** and by their Military Mission here which is assisting in the recruitment of volunteers for this force in Constantinople and in their despatch to Asia Minor. Indeed, one contingent has already been sent under its auspices to Mudania.
- 3. It is not yet clear whether the force to be formed will be used as an integral part of the **Greek** Army or as "Civil Guard" for protection of communications and band operations in rear of the Army. In either event the experiment appears an unfortunate one and likely to react **unfavourably** on the situation of the **Armenian** population in **Kemalist** territory.
- I have the honour to be, My Lord, With the highest respect, your Lordship's most obedient, humble Servant,
- **Neville Henderson** ACTING COMMISSIONER

*French Diplomatic Documents – Իրանական
Գիւանագիտական Փաստաթուղթեր*

Levant 1918-1940 – TURQUIE - VOLUME 55, microfilm # 1380 - Incendie de Smyrne et d'autres localités

- À BORD DU CUIRASSÉ « ÉDOUARD QUINET », DE SMYRNE, LE 15 SEPTEMBRE 1922 - Consulat Général de France à Smyrne
- Guerre gréco-turque (suite) - Incendie de Smyrne - **M. Graillet**, Consul chargé du Consulat Général de France à Smyrne - À son Excellence Monsieur Poincaré Président du conseil, Ministre des Affaires Étrangères
- 13 Septembre 1922:
- « Un énorme incendie a éclaté dans le quartier Arménien de la ville. Le feu a gagné rapidement vers le nord ouest. Plusieurs de nos établissements religieux ont dû évacuer le personnel occupant. À l'heure actuelle (22h.30) se trouvent au Consulat Général, l'Archevêque Monseigneur Vallege, les frères, les Sœurs de Saint Vincent de Paul, de la Providence se sont réfugiés dans le jardin avec leurs orphelines. J'ai fait demander au Quartier Général de Mustapha Kemal une entrevue immédiate pour l'Amiral Dumesnil et pour moi. **Je tiens à l'entretenir des causes de l'incendie qui aurait été allumé aux dires des Frères par des soldats Turcs qui auraient arrosé le quartier arménien de pétrole et de matières combustibles.** »

Թրքական Ուրացումը

Turkish Denialism

September 1922: Targeting the Armenians First and Putting the Blame On Them - Hervé Georgelin, PhD – University of Athens - Yerevan, 14-15 September 2022 - hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Թրքական ուրացումը

- Տեղւոյն վրայ՝ թուրքերը զոհ են:
 - Դպրոցական տօներուն առթիւ՝ յոյները վատ օտարներ եւ գրաւիչներ են:
 - Դպրոցական դասագիրքերը սուտերով լեցուն են:
 - Լուրջ Պատմաբանները Չարմանալի լռութիւն մը կը պահեն:
 - Լուրջ ու քաջ պատմաբաններուն սեփական խօսակցութիւնները պաշտօնական գիծէն կը հեռանան:
 - Թուրքիոյ մէջ աննպաստ հիմակուայ պայմանները պատմագիտութեան համար: Էրտողանի ժամանակ բարեւաւում պիտի չկայանայ:
- No Mention Of the Victims: A Complete Victory: **ZAFER.**

While Izmir is one of the most liberal cities in Turkey...

“A Victory March was held on the occasion of the 100th anniversary of the liberation of Izmir from enemy occupation. Following the Gaziler, Anafartalar and İkiçeşmelik avenues in the march organized on the historic route that the Turkish army used to enter Izmir 100 years ago on Sept. 9, the people of Izmir carried a giant 350-meter-long (1,150-foot-long) Turkish flag, Izmir, Türkiye, Sept. 9, 2022.”

<https://www.dailysabah.com/gallery/izmir-celebrates-centenary-of-liberation-from-greek-occupation/images>

Cambridge History of Turkey, Volume 4, Author: Hasan Kayali, 2008.

A **Mild** Example of Turkish Denialism Published in The Anglo-Saxon World:

→ Both Sides Could Be Responsible For the Arson. **As If Historians Could Not Decide.**

→ The Greeks Are « Panicking »: How Come?

→ Fuzzy Lines Embedded In the Best Informed Text. **Subtle Form of Denialism.**

On 26 July 1922, Mustafa Kemal led the armies in an attack on Greek positions near the town of Afyon. Three days of fighting between the two armies culminated in a fierce battle on 30 August, in which the Turkish forces prevailed and pursued the Greek army in its retreat, recovering one town after the other in the midst of violent destruction, and reached Izmir on 9 September. As the city burned, for which each side blames the other to this day the Greeks evacuated in panic, and the Turkish forces turned north to attack Greek positions in the Marmara region. The effort to end Greek occupation in Eastern Thrace necessitated the transport of troops through demilitarised zones under Allied occupation across the Dardanelles in Çanakkale. This nearly defeated the Anatolian army against the British forces in an episode referred to as the Chanak crisis, better known for the domestic and colonial policy ramifications in Britain, arising from the non-compliance of some Commonwealth countries with London's request to send military support. The sides agreed to discuss the impasse in an international conference, which met in the town of Mudanya in South Marmara.

Օտարները որոնք թրքական ուրացումի օգնութեան կը հասնին / կողմնակից են:

Many « Foreign » Helpers and Allies of the Turkish Denial

Pr. Paul DUMONT and Pr. François GEORGEON in charge of the CETOBAC (Centre for Ottoman and Balkan Studies) at the EHESS, Paris

Reinvigorated the Field (+), **But In Due Compliance With Main Turkish National Interests (It Implied Lies Or At Least Strange Silences -).**

The New Faculty Members Indulge In Saying: « *It is all over... We are new people today.* »

Other Names like Pr. Bernard Lewis in The US Did The Same. → He Had to Live Splendid Isolation at the End of their Career

- Լիք
- Թուրքիայէն դուրս թրքագիտութեան ամպիոնները
- Թուրքիոյ համալսարաններուն մէջ օտար ուրացողները
- Ֆրանսայի Ծանր Պարագան → {***Ego-History: Impossible To Find a Job In France If Too Critical Of the Pro-Turkish Climate. Classical Accusations of Racism, Reworded in Islamophobia In the Woke Era.***}
- **Western Academia Is No « Safe Space », Where Truth Appears Spontaneously.**
- Արեւմտեան համալսարանները ապահով տեղեր չեն ուր ճշմարտութիւնը ինքնարուիս կ'երեւնայ:

This Is No Phenomenon of the Past. It Is Going On.

Հնամենի Երեւոյթ չէ: Մինչեւ այսօր
կը շարունակէ:

Չոր Օրինակ՝ *Օսմանեան Կայսերութեան
Բառարան*

Փարիզ, հրատ.՝ Ֆայար, 4 Նոյեմբեր 2015

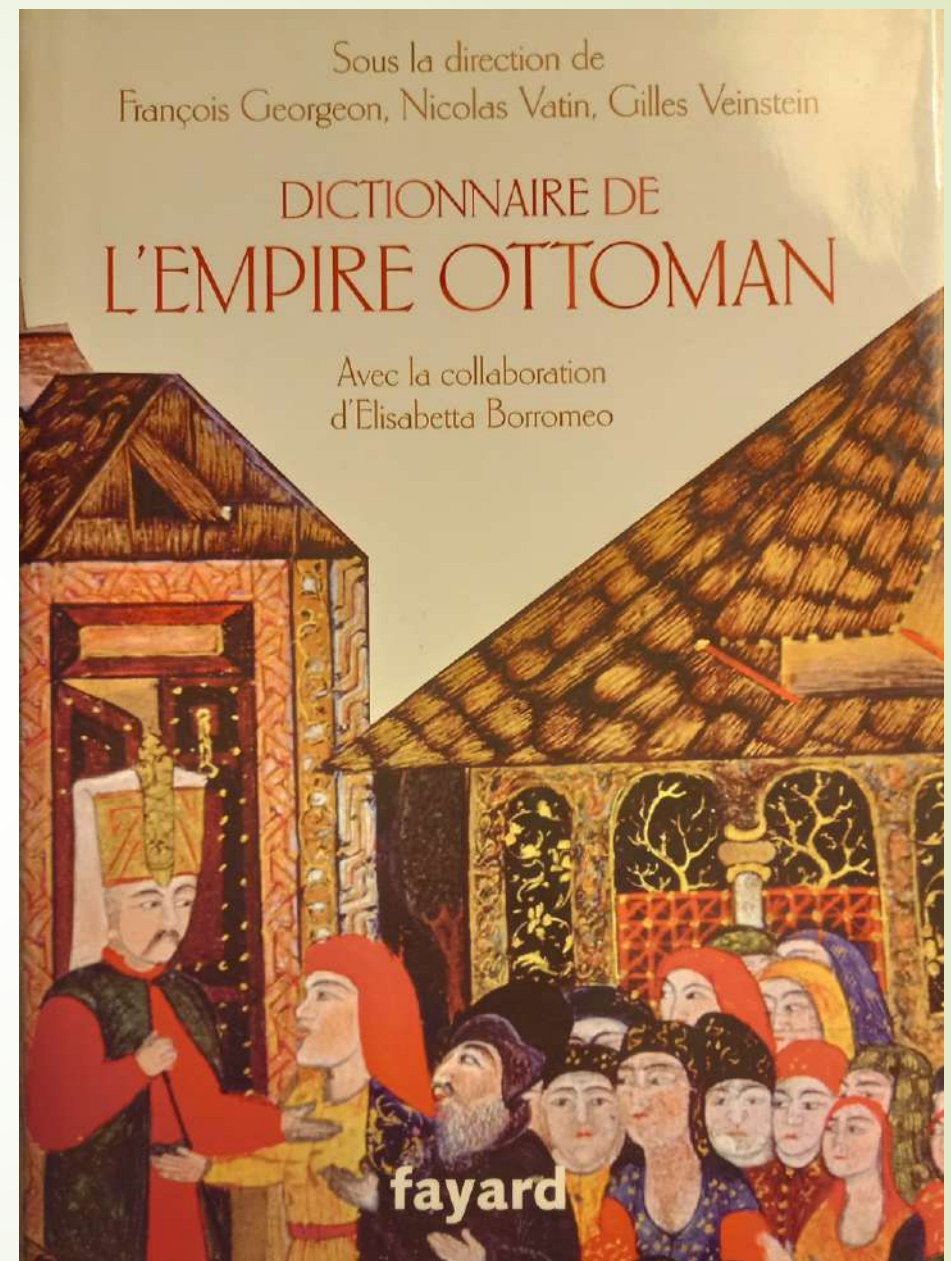
Հնուտ եւ արժէքաւոր երկ մըն է: Միայն որ
Չմիւռնիոյ հրդեհին մասին պարզապէս **կը լռէ:**

Մասնաւորաբար **Մարի-Գարմեն Սմիրնէլիսի** եւ
Մերօրի Անասթասիատուի յօդուածները:

For Instance: *Dictionary Of the Ottoman Empire*,
Paris: Fayard, Nov. 2015

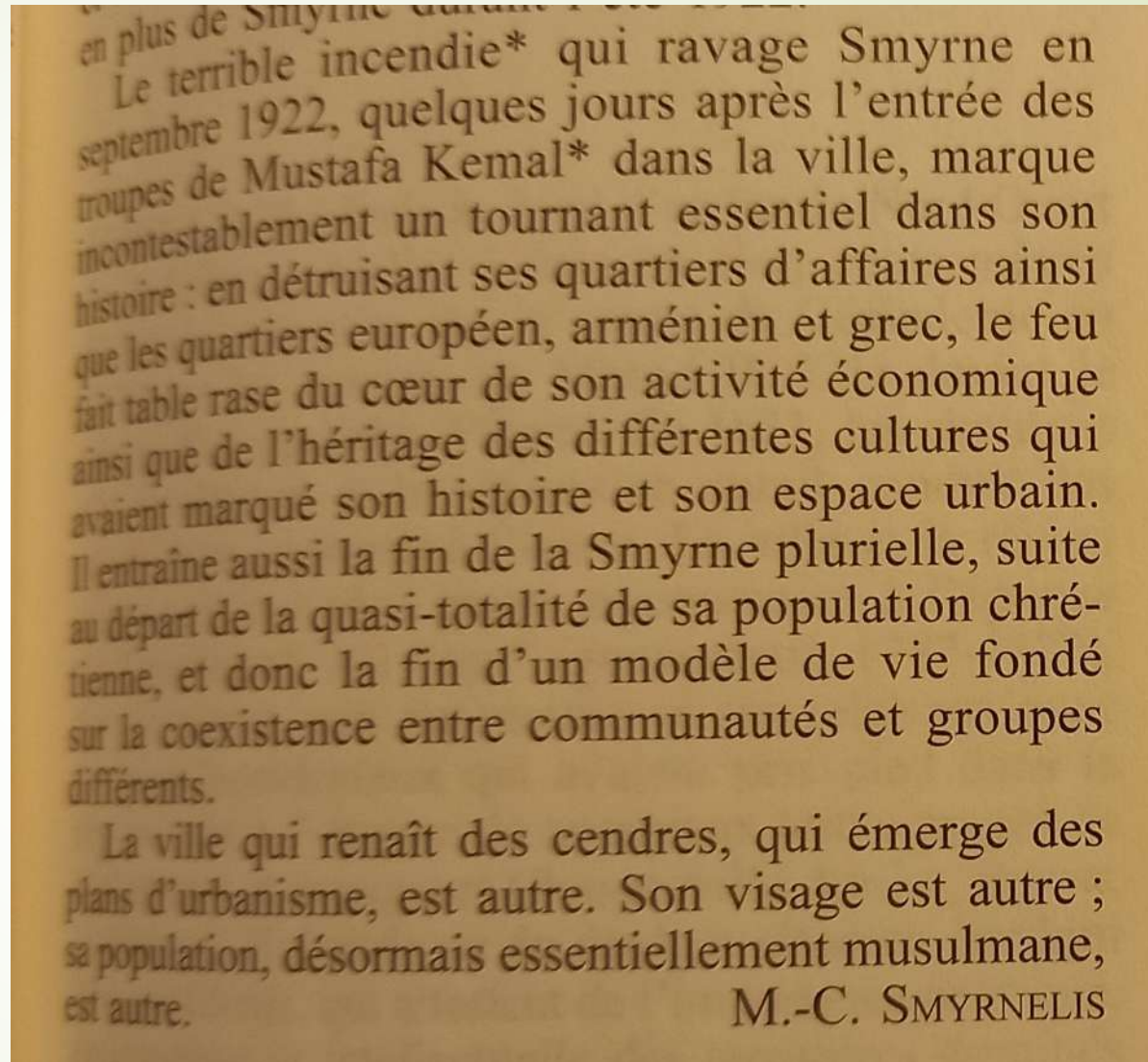
A **Learned and Valuable** Tool. But It Is **Silent** About
Smyrna's Arson.

Especially the Articles by **Marie-Carmen Smyrnelis**
and **Meropi Anastassiadou-Dumont**.

Marie-Carmen Smyrnelis

- « *The terrible fire that ravaged Smyrna a few days after Mustafa Kemal's troops' arrival in the city was without contest a major turning-point in its history.* »
- → No Agent Named, As If the Question Were Irrelevant.
- “Almost All Christians [Just] Left the City” → *I wonder why.*
- The Author Is No Marginal Voice: One Of the Main Responsible at the Paris Catholic University.
- Silence Is Often Necessary to Make a Career In the West Too.
- P. 629, part of the Article About “İzmir”

Meropi Anastassiadou-Dumont

► *“The Turks were in Smyrna on 9 September 1922. The (Hellenic) army and the civilian populations from the hinterland left the region en masse and in panic. The loss of Smyrna (by Greece), the evacuation of Asia Minor, the abandonment of the ‘Grand Idea’ is the ‘Katastrofi’ with a capital K, that is the ‘Disaster, the Destruction’”.*

► → No Agent, Not Even An Action Named, As If the Question Were Irrelevant.

► → *I Wonder Why Christians Were Panicking, How They “Left”.*

► The Author Is No Marginal Voice: Full Professor of Greek History at The Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Spouse of Paul Dumont, Emeritus Full Professor of Turkish History.

► **Silence** Is Often Necessary to Make a Career In the West Too.

► **P. 518**, part of the Article About **“Ottoman Greeks”**

Turkish Universities Employ Foreigners In Order to Support Turkish Denial

- For Instance: Maxime Gauin – French Citizen, at the **Middle East Technical University**, History, Department Member

- **Denialist** of the Armenian Genocide

- Source: <http://www.dailysabah.com/op-ed/2016/05/21/please-leave-history-to-historians>

- **Denialist** of the Responsibility of the Kemalist Forces in Smyrna, in September 1922. « **Revisiting the Fire of Izmir** », pp. 31-53 in *Journal of South Asian and Middle Eastern Studies*, Vol. 47, #1, Fall 2017. → Conclusion Quoted.

- **Loses Cases At French Courts**, When He Contests Being Called a Denialist. Source: <http://www.dailysabah.com/op-ed/2016/05/21/please-leave-history-to-historians>

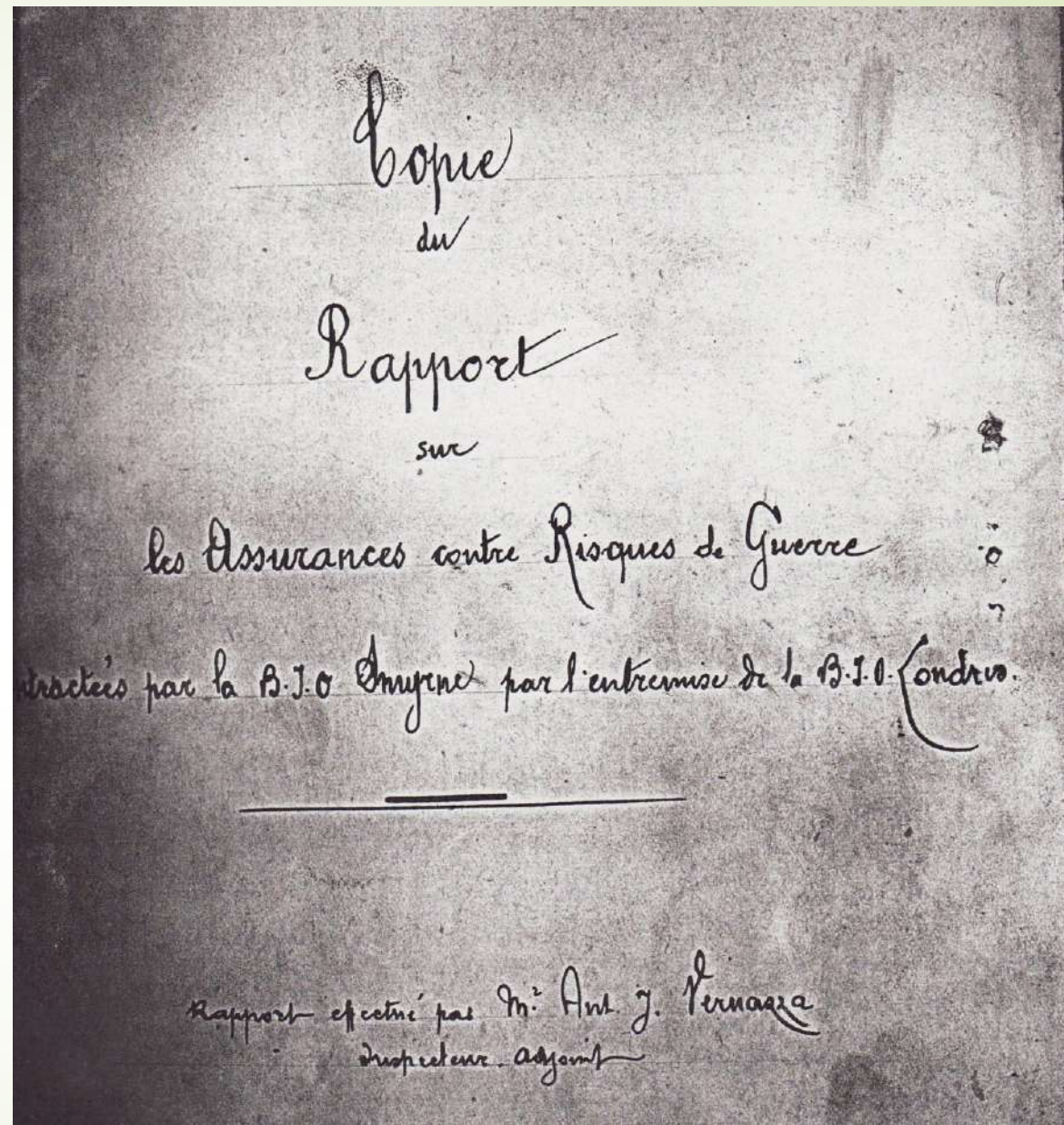
► **“Conclusion** An overview of the arguments and sources demonstrate the innocence of the Kemalist authorities in the fire of İzmir. Their actual fault was the failure to destroy in time the Armeno–Greek gangs of arsonists. It is exemplified by “Lieutenant–Colonel Baki Bey, head of Nationalist military intelligence, [who] was asleep in the neighbourhood at the time when the fire started, and had only just managed to escape, half-dressed.”¹¹⁸ This failure is probably the reason why there is no mention of the incendiary in the *Speech (1927) of Kemal Atatürk*. The İzmir fire is not an accident at all; it is the result of a historical process, the conjunction of several factors: 1) *The Armenian nationalist activities in the city at least since 1905*; 2) *The Armenian nationalists’ participation in the Greek war crimes, especially arsons, as early as 1919, and the Greek command’s choice to leave in some cases, the responsibilities for the destruction and other crimes to these Armenians*; 3) *The arrival in İzmir of additional Armenian extremist elements in 1920 and 1921*; 4) *The Greek high command’s choice of a scorched earth policy in 1922*; 5) *The impossibility to implement with mostly Greek arsonists the plan for the destruction of İzmir.*”

Հրդեհի հետևանքները՝ հսկայ կորուստներ

- Չմիւռնիոյ անշարժ գոյքերը եւ առեւտրական ապրանքները ապահովագրուած էին:
- Արեւմտեան առեւանները «զգոյշ» գտնուեցան:
- Այո՛ հրդեհը ոճրագործական նկարագիր ունէր բայց մեզի չիյնար որոշելը, թէ ո՛վ էր հրձիգը:
- Օսմանեան Կայսերական Դրամաստան արխիւները այսպիսի թղթածրարներով լեցուն են: Թուրք պատմաբան մը ինձի խորհուրդ տուաւ որ ասոնցմով զբաղիմ:

The Judiciary Consequences of the Arson of Smyrna

- Smyrna's real estates and to-be-traded goods were mostly Westerners' possessions and were insured.
- Western Courts Had To Decide On Indemnities and Remained « Cautious » in Their Decisions.
- Yes, the fire was an arson but it was not within the courts' functions to determine who was the culprit.
- The Archives of the Ottoman Imperial Bank are full of such files. A Turkish Historian in Charge Pushed me to Consult these Documents.

September 1922: Targeting the Armenians First and Putting the Blame On Them - Hervé Georgelin, PhD – University of Athens - Yerevan, 14-15 September 2022 – hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

Իբր եզրակացութիւն՝

As a Conclusion :

In Order To Study the Final Phases of Ottoman History, and Smyrna's Destruction, There Exist Many Armenian – **Western Armenian Sources Which Should Be Taken Into Consideration.**

The Violence of Looting, Rapes, Killings, Arson, Deportations and Expulsion from Asia Minor Is Continuing By Means of Academic Denialism in Turkey But Also In the West.

I Hope This Conference May Change the Situation.

- Օսամանեան պատմութեան վերջին փուլերը ու այս պարագային Չմիւռնիոյ ակերուճը ուսումնասիրելու համար հայկական - **արեւմտահայկական աղբիւրներ** ալ գոյութիւն ունին եւ պէտք էր օգտագործուէին:
- Թալանին, բռնաբարումներուն, սպանութեանց, հրդեհին, չհրդեհին, տեղահանութեանց եւ Փոքր Ասիայէն արտաքսման **բռնութիւնը** ոչ միայն Թրքական այլեւ Արեւմտեան **Ակադեմական Ուրացումով կը շարունակուի:**
- **Յուսամ որ այս գիտաժողովը օգտակար պիտի ըլլայ որպէսզի կացութիւնը փոխուի:**

Չէր ուշադրութեան հասար շնորհակալ եմ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας.

Thank You For Your Attention

Սեպտեմբեր 1922ին՝ Հայերը առաջին փորձի դարձնել ու
գիրենք պարսաւել - Հերվէ Ժորժելէն, Պատմութեան Տրր. –
Աթէնքի Համալսարան - Երեւան, 14-15 Սեպտեմբեր 2022
hgeorgelin@turkmas.uoa.gr

September 1922: Targeting the Armenians First and Putting the Blame On
Them - **Hervé Georgelin, PhD** – University of Athens - Yerevan, 14-15
September 2022 - hgeorgelin@turkmas.uoa.gr